

U N L E A R N I N G P H O T O G R A P H Y

Hoe cyanobacteriën nieuw licht werpen op het begrip kolonialiteit

Risk Hazekamp

'Unlearning Photography' is de titel van mijn onderzoek naar levende fotografie; naar een levend beeld dat door middel van fotosynthese kooldioxide omzet in zuurstof. Dit onderzoek, dat het afgelopen jaar van start is gegaan, vond zijn oorsprong in een vraag die mij al geruime tijd vergezelt:

"Hoe voel en voer ik een praktijk van onzekerheid?"

De introductie van onzekerheid als centrale positie binnen mijn praktijk vraagt allereerst om de stabiele basis ervan aan te wijzen. Deze basis wordt gevormd door het medium analoge fotografie. Om werkelijk onzekerheid toe te laten binnen mijn proces, bevraag ik juist dit fundament. Dit houdt in dat ik niet alleen de toxiciteit van fotografische chemicaliën onder ogen moet zien, maar ook de racistische implicaties van het medium zelf; van de reden waarom fotografische emulsies niet op dezelfde wijze donkere als lichte tonen vastleggen, tot het feit dat fotografie is gevormd in en door een wereld waarin het imperialisme de overhand heeft. Door het normeren en categoriseren van onze blik heeft de fotografie een directe bijdrage geleverd aan de instandhouding en de visualisatie hiervan. Ariella Azoulay noemde recentelijk fotografen "cultural agents of imperialism"¹ en in een Hyperallergic podcast zei ze:

"Imperialism is not going to disappear without us unlearning our scripted roles as the operators of imperialism."²

In het afgelopen jaar heb ik geëxperimenteerd met een levend organisch fotografisch proces, daarbij werd mijn aandacht al snel getrokken door cyanobacteriën. Dit eencellige organisme veranderde de aarde zo'n 2,3 miljard jaar geleden door als eerste levensvorm grote hoeveelheden zuurstof in onze atmosfeer te produceren. Door verband te leggen tussen het proces van fotosynthese en analoge fotografie, koppel ik de oeroude wijsheid van cyanobacteriën aan mijn eigen praktijk.

In maart 2020, toen veel Europese landen hun eerste maatregelen namen om de uitbraak van het coronavirus onder controle te krijgen, werd ik de verzorger van twee cyanobacteriekoloniën. In twee weken tijd verloor één kolonie al haar kleur en veranderde visueel van helder fluorescerend groen in een melkwitte vloeistof.

Hoe is het mogelijk dat ik geen idee heb hoe ik mijn alleroudste voorouder kan verzorgen?

Tegenwoordig worden cyanobacteriën vooral gezien als een bedreiging voor het milieu en onze eigen gezondheid. Ze worden ervan beschuldigd giftige algen te zijn; cyanobacteriën zijn geen algen... Ze worden afgeschilderd als verstikkend voor het overige waterleven en veroordeeld vanwege hun expansieve groei; veroorzaakt door overvloedig gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest en door toename van CO₂... De wijze waarop cyanobacteriën in onze waarneming van levensbron en grootste zuurstofproducent in toxisch en plaag zijn veranderend, kan eveneens inzichten opleveren over kolonialiteit.

Op deze manier relateer ik dekoloniaal denken en handelen aan ecologische vragen en het doen van biobased onderzoek.

Naast het zorgen voor cyanobacteriën ben ik tegelijkertijd gaan experimenteren met organische fotografie. Van allerlei soorten bloemen, bladeren en wortels die ik in het park, in de tuin van mijn moeder of in de plaatselijke supermarkt vind, maak ik lichtgevoelige emulsies. Organisch geproduceerde fotografische beelden hebben van een dag tot een paar maanden zonlicht nodig vooraleer er een beeld verschijnt. Wanneer het beeld zichtbaar is, begint het gelijk weer te vervagen. Deze vorm van beeldproductie (of eerder géén beeldproductie) daagt niet alleen hedendaagse kunstmarkt-principes uit, maar ook de hedendaagse reproductiemethodes, die voornamelijk gericht zijn om een beeld zo lang mogelijk in stand te houden. Het is mijn streven om met behulp van het proces van fotosynthese een werk te maken waarin transformatie het beeld is en het resultaat altijd in beweging is.

=

=

¹ Ariella Azoulay, 'Unlearning Imperial Rights to Take (Photographs)' in the series 'Unlearning Decisive Moments of Photography', <https://www.fotomuseum.ch>

² "Imperialisme zal niet verdwijnen zonder dat wij onze gescripte rollen als exploitanten van het imperialisme afleren."

Ariella Azoulay, 'Connecting Museums, Modern Art, Colonialism, and Violence', [Hyperallergic podcast](#) door Hrag Vartanian, March 11, 2020